

สารพาณิชย์

ปีที่ ๒๘ ฉบับที่ ๗๔๗๐

วันพฤหัสบดีที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๑

บทบาทของบรรษัทต่อการวาง แผนพัฒนาอุตสาหกรรมของ ประเทศไทย

- น.ส. นันทวัน ธรรมพิทักษ์
เจ้าหน้าที่ประจำส่วนวางแผน
บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

นับตั้งแต่ การ วาง แผนพัฒนา
ได้เริ่มเมื่อปี ๒๕๐๔ จนถึงปัจจุบัน
การพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่งเป็น
สาขาหนึ่ง ในการพัฒนาเศรษฐกิจได้
ก้าวหน้าไปพอสมควร อย่างไรก็ตาม
เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับผลที่ได้
รับกับนโยบาย และเป้าหมายที่กำหนด
ไว้ในแผนพัฒนาทั้ง ๓ ฉบับ ปรากฏ
ว่ายังอยู่ในระดับที่ไม่สูงพอ

การพัฒนาอุตสาหกรรม ตาม แผน พัฒนา
การเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ ๑ และ ฉบับที่ ๒
ได้เน้นความสำคัญในการ พัฒนา อุตสาหกรรมเพื่อ
ทดแทนการนำเข้าแต่ในแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมฉบับที่ ๓ ได้เริ่มเบนความสำคัญมาสู่อุตสาหกรรม
เพื่อการส่งออก ส่วนนโยบายการพัฒนา
อุตสาหกรรมตามแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๔ จะเน้น
หนักทางด้าน เพิ่มสัดส่วนของมูลค่าเพิ่มจาก ภาค
อุตสาหกรรมต่อรายได้ประชาชาติ ผลตอบแทน
ของแรงงาน และ เจ้าของทุน ส่วนการผลิต จะ สนับสนุน
สินค้าส่งออกและให้การส่งเสริมการผลิตสิน
ค้าทดแทน การนำเข้า บางประเภทให้มีการขยายตัว
ทางอุตสาหกรรมในภาคต่าง ๆ มิใช่แต่ในกรุง
เทพ ฯ และชานเมืองเท่าที่เป็นอยู่ นอกจากนั้นยัง
ให้ความสำคัญต่อผลของ การ พัฒนา อุตสาหกรรม
ต่อสิ่งแวดล้อมในรูปของสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ

จากผลของการพัฒนาที่ผ่านมา ปรากฏว่า
ลักษณะอุตสาหกรรมในประเทศไทยจะมีลักษณะ
หรือสภาพ ดังนี้

๑. โรงงานมักจะอยู่ในกรุงเทพหรือชาน
เมือง ที่เป็นเช่นนี้เพราะกรุงเทพเป็นศูนย์กลาง
ที่เหมาะสมแก่สภาพการตลาดที่สุด

๒. โดยมากชาวต่างประเทศจะมา มีส่วน
ร่วมในการลงทุนกิจการนับเป็นสัดส่วนถึง ๓๐%
ของเงินลงทุนทั้งหมดจาก พ.ศ. ๒๕๐๓-๒๕๑๕

๓. เทคนิคการผลิตเป็นการ เลียน แบบ
ของต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นสภาพโครงสร้าง
พื้นฐานจึงสำคัญ เช่น การคมนาคมที่สะดวก
การย้ายแรงงานที่ไม่มีฝีมือเข้ามาในกรุงเทพ แต่
การคิดที่จะปรับปรุงและถ่าย ทอด เทคโนโลยี ต่าง
ประเทศยังไม่เพียงพอ

๔. ผู้รับจ้าง ใน อุตสาหกรรม ประเภท
ต่าง ๆ เป็นพวกคนงานที่ไม่มีฝีมือ และความรู้ตาม
ระดับการศึกษาเป็นส่วนใหญ่

การพัฒนาอุตสาหกรรมในระยะ ๕ ปีที่
ผ่านมานี้ ทิ้งให้โครงสร้างของอุตสาหกรรมใน
ประเทศไทยเปลี่ยนไปหลายประการ ภาคอุตสาหกรรม
มีความสำคัญมากขึ้นในระบบเศรษฐกิจดังจะ
เห็นได้จาก

๑. มูลค่าเพิ่มในภาคอุตสาหกรรม มูลค่า
ค่าเพิ่มที่เกิดจากการประกอบการอุตสาหกรรม มี
อัตราส่วนร้อยละ ๑๗ ในปี ๒๕๑๓ และได้
เพิ่มเป็นร้อยละ ๒๐.๓ ในปี ๒๕๑๔ อัตราเพิ่ม
โดยเฉลี่ยในราคาคงที่ประมาณร้อยละ ๗ ต่อปี
อัตราการเพิ่มนี้อยู่ในระดับสูงเมื่อเปรียบเทียบกับ
ภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ โดยเฉพาะภาคเศรษฐกิจใน
ระดับต้น คือ เกษตร เหมืองแร่ และการก่อสร้าง
ในช่วงระยะปี ๒๕๑๓-๒๕๑๗ อุตสาหกรรม
ที่สำคัญในด้านที่ช่วยเพิ่มมูลค่าเพิ่ม ในภาค
อุตสาหกรรม คือ อุตสาหกรรมสิ่งทอ การกลั่น
น้ำมันปิโตรเลียม อุตสาหกรรมเครื่องดัด และ
อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมทำเครื่องบริ-
ภัณฑ์ขนส่ง และการทำผลิตภัณฑ์โลหะ

๒. มูลค่าเพิ่มการ อุตสาหกรรม จากท้อง
ถิ่นต่าง ๆ ของประเทศ ภาคอุตสาหกรรมในภาค
กลางมีส่วนในมูลค่าเพิ่มภาคอุตสาหกรรมถึงร้อยละ
๗๗ เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและจิง-
หวัดใกล้เคียงมีส่วนถึงร้อยละ ๕๗ ในขณะที่
ภาคอื่น ๆ มีส่วนในมูลค่าเพิ่มและแต่ละภาคอุตสาหกรรม
เพียงร้อยละ ๒-๕ เท่านั้น ทำให้โครงสร้าง

สร้างรองอุตสาหกรรมยังมีการรวมตัวกันอยู่ในภาค
กลาง ซึ่งจะยิ่งทำให้เกิดความไม่เสมอภาคทางราย
ได้ระหว่างภาคยิ่งขึ้น เพราะภาคอุตสาหกรรมมัก
มีส่วนทำให้รายได้ขยาย ตัวได้เร็ว กว่าภาค การผลิต
ภาคอื่น ๆ ฉะนั้นปัญหาการกระจายอุตสาหกรรม
ระหว่างภาคจึง เป็นปัญหา ระยะยาวของ การพัฒนา
อุตสาหกรรมที่รัฐจำเป็นต้องหาทางแก้ไข

๓. แรงงานภาคอุตสาหกรรมก่อให้เกิดมืองาน
ทำเป็นร้อยละ ๑๕.๖ ของคนมืองานทำทั้งหมด ในปี
๒๕๑๗ ซึ่งเป็นภาคที่มีคนทำงานมากเป็นที่สอง
รองจากภาคเกษตร ตามด้วยภาคบริการและการค้า
ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าในช่วงต้นของทศวรรษ
๒๕๑๓ ภาคอุตสาหกรรมได้เพิ่มความสำคัญขึ้นเป็น
อย่างมากในทางการสร้างงาน

๔. การใช้กำลังการผลิต การใช้กำลัง
การผลิตในประเทศไทยอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำส่วน
ใหญ่จะอยู่ในช่วง ๖๐-๗๐ เปอร์เซ็นต์

๕. อัตราการส่งออก อุตสาหกรรมใหม่
ในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังคงมี ลักษณะ ทดแทน-
การนำเข้า ทำให้การส่งออกมีอัตราส่วนน้อยมาก
ส่วนที่ส่งออกได้ก็เป็นสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

๖. ดุลการค้าสินค้าอุตสาหกรรม มีการ
ขาดดุลเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากปี ๒๕๑๓ ถึง ๒๕๑๗
ดุลการค้าขาดดุลเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๖.๓ ต่อปี เพราะ
อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ต้องใช้วัตถุดิบจากต่างประเทศ
และสินค้านส่วนใหญ่ก็ต้องสั่งเข้าจากต่างประเทศ
ด้วย

วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรม
ในระยะของแผนพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคม
แห่งชาติฉบับที่ ๔ คือ นโยบายที่จะให้มีการกระจาย
แหล่งที่ตั้ง อุตสาหกรรมออกไปจากเขต นคร หลวง
เพราะจากการที่อุตสาหกรรมยัง มีการ รวมตัวกันอยู่
ในภาคกลางดังที่เป็นมานานับตั้งแต่เริ่มมีการพัฒนาอุต
สาหกรรม การกระจายอุตสาหกรรมเช่นนี้ จะยิ่ง
ทำให้เกิดความไม่ เสมอภาค ทางรายได้ระหว่างภาค

ยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะภาคอุตสาหกรรมมักมีส่วน
ทำให้ ราย ได้ ขยายตัว ได้ เร็วภาค การผลิต ภาคอื่น
 ฉะนั้นปัญหาการกระจาย อุตสาหกรรม ระหว่างภาค
จึงเป็นปัญหาระยะยาวของการพัฒนา อุตสาหกรรม
ที่รัฐจำเป็นต้องหาทางแก้ไข ซึ่งแต่เดิมถึงแม้
ว่าจะได้มีการพยายามกระจายแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม
ออกไปสู่ส่วนภูมิภาค แต่ก็ยังไม่สามารถบรรลุผล
สำเร็จได้ เนื่องจาก

๑. สิทธิประโยชน์ที่ให้แก่ อุตสาหกรรม
ในเขตส่งเสริมในส่วนภูมิภาคตามกฎหมายลง ทุน
อย่างเดียวกันไม่เป็นสิ่งจูงใจพอ

๒. รัฐไม่สามารถ สร้าง สิ่ง อำนวย ความ
สะดวก เช่นการคมนาคมขนส่ง ไฟฟ้า ประปา ทำ
เรือ และนิคมอุตสาหกรรม รองรับได้ทัน

๓. การที่รัฐยังคงให้การ สนับสนุน อุต-
สาหกรรมในเขตนครหลวงและบริเวณใกล้เคียงอยู่
ทำให้ผลตอบแทนโดยเปรียบเทียบของอุตสาหกรรม
ดังกล่าวยังคงสูงกว่าในส่วนภูมิภาค

๔. ความพยายามที่รัฐจะจัด ตั้ง นิคมอุตสาหกรรม
ในภาคต่าง ๆ ยังไม่บรรลุผล

อุตสาหกรรม ส่วน ใหญ่ ใน ประเทศไทย
ไม่ได้มีการดูดซึม (Absorb) เทคโนโลยีที่นำมาจาก
ต่างประเทศ เพื่อนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการ
พัฒนามากนัก ยังผลให้ ไม่มีการสร้างสรรความ
สามารถทางเทคนิคแก่คนในประเทศ มาก เพียงพอ
จึงต้องพึ่งอยู่กับเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ซึ่งอาจ
จะไม่สู้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ และ
การจ้างงานวนกันเป็นวัฏจักรเรื่อยไป

นอกจากนี้แล้วรัฐควรจะให้การสนับสนุน
การพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อม ซึ่งเป็นแหล่ง
จ้างงานและเพิ่มรายได้ โดยการจัดหาสินเชื่อ การ
ประกันความเสี่ยง การบริการด้านสู่ทางในการลง
ทุนการให้บริการทางเทคนิคและวิชาการ และการ
แสวงหาตลาด

จากผลของการพัฒนาอุตสาหกรรมในระยะ
เวลาที่แล้วมา และนโยบายในการพัฒนาอุตสาหกรรม
ต่อไปในอนาคต บริษัทได้มีส่วนร่วมในการ
วางแผน และมีส่วนในการดำเนินการตามแผนที่
แล้ว ๆ มาพอสมควร อย่างไรก็ตาม จากแนวทางการ
พัฒนาอุตสาหกรรม ในแผนพัฒนา เศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๔ นั้น บริษัทอาจจะมี
ส่วนช่วยเหลือได้ดังนี้คือ

๑. แนวทางที่จะสนองนโยบาย การกระจาย
แหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมออกไปนั้น บริษัทก็
อาจจะช่วยได้ โดยการปล่อยเงินกู้ออกไปยังส่วนภูมิภาค
ให้มากขึ้น ซึ่งประเภทของอุตสาหกรรมที่รัฐ
คิดว่าน่าจะสนับสนุนให้มีการกระจายออกไป ได้แก่

ก. อุตสาหกรรมประเภทที่มีข้อได้เปรียบ
โดยเปรียบเทียบอย่างชัดเจน เช่น อยู่ในแหล่ง
หรือใกล้แหล่งวัตถุดิบ ในกรณีที่อุตสาหกรรมนั้น ๆ
ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค เช่น อุตสาหกรรมแปรรูป
ยาง อุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ อุตสาหกรรม
แปรรูปไม้และมะพร้าว

ข. อุตสาหกรรมซึ่งปัจจุบันอาจจะมีข้อ
เสียเปรียบอยู่บ้าง แต่ในอนาคตหากมีการพัฒนา
ซึ่งอำนวยความสะดวกขึ้น ก็จะกลับกลายเป็น
อุตสาหกรรมที่มีข้อได้เปรียบได้ เช่น อุตสาหกรรม
ผลิตอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์
วัสดุก่อสร้าง

ค. อุตสาหกรรมที่ได้รับผลตอบแทน ใน
อัตราที่ต่ำกว่าการมีแหล่งที่ตั้งในเขต กรุงเทพ มห
านคร อุตสาหกรรมประเภทนี้หากมาตรการความ
ช่วยเหลือของรัฐมีมากเป็นพิเศษ ก็อาจจะเป็นผล
ให้ผลตอบแทนของอุตสาหกรรมนั้น ๆ มีความเท่า
เทียมกับการที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

๒. ให้การสนับสนุน ในการจัดตั้งนิคม
อุตสาหกรรมขึ้นในภาคต่าง ๆ เช่นตั้งที่บริษัทได้
ให้ความช่วยเหลือแก่บริษัทไทยพัฒนา โรงงาน อุต
สาหกรรม จำกัด ซึ่งจะช่วยในการกระจายแหล่งที่
ตั้งอุตสาหกรรมออกไปยังภูมิภาคต่าง ๆ

๓. ควรให้ความช่วยเหลือแก่กิจการประ
เภทผลิตเครื่องจักรภายในประเทศ ซึ่งจะมีผลดี
ต่ออุตสาหกรรมของประเทศ เพราะสินค้าเข้าส่วนใหญ่
ของประเทศจะเป็นสินค้าประเภททุน

๔. ควรให้การสนับสนุนแก่โครงการที่มี
อัตราส่วนแรงงาน/ทุนสูง หรือที่ใช้เทคโนโลยีที่
ใช้แรงงานมาก (Labor intensive) ทั้งนี้ นอกจาก
จะช่วยให้คนมีงานทำมากขึ้นแล้ว ยังช่วยลดความ
แตกต่างในด้านรายได้ลงด้วย

๕. การพัฒนา อุตสาหกรรม ขนาดย่อม
บริษัทควรให้การสนับสนุน เพื่อช่วยให้อุตสาหกรรม
เหล่านี้สามารถขยายการผลิตเป็นอุตสาหกรรม
ขนาดใหญ่ได้

๖. พิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่โครงการ
ที่มีความเหมาะสม แต่อาจมีหลักประกันไม่เพียงพอ

๗. เข้าร่วมลงทุนในอุตสาหกรรมพื้นฐาน
ที่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และเป็นประโยชน์
ต่อเศรษฐกิจของประเทศ เช่น อุตสาหกรรมเหล็ก
อุตสาหกรรมปุ๋ย อุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ อุต
สาหกรรมที่มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติขนาดใหญ่
 เป็นต้น

๘. ให้ความช่วยเหลือ แก่ อุตสาหกรรม
เพื่อการส่งออกและทดแทนการนำเข้า ●